

به رپابونی سیاسه‌تی رومانسی و تاکه په‌رستی

بارزان شوان

سوید

ئەگەر بە ووردى تەماشى مىزۇنى گەلانى رابردۇو بىكەين، تىيدەگەين كە لەمەوبىش جگە لە گەلى كورد زۆر گەلانى گەورەتى ترى پېشىكەوتو ھەبۈون كە لە تىگەيشتن و تىكۆشىنا پايىيەكى بلندىيان ھەبۇھ، بەلام چونكە بەدبەختى رۆژگار و چەرخى كەچرەفتار لە ناوى بىردوون، مەگەر ئەورۇق تەنها لە قوزىبنى لاپەرە دىرىيەنەكاندا ناوېكىيان مابىيەتەوە.

خولانەوەو گەشەي بىرى مەرۆف بە دواى سوودى خۆيدا و بەيەك چاو نەروانىن بۆ ئەمبەرۋەتەرە سەنۇورى دەسىكىد و تەقەلآنەدان بۆ دابىنکىردن قازانچى دانىشتۇانى ھەر چوار پارچەكە و كەلک وەرنەگىتن لە درووستىكىدى دەولەتىكى نەتەوايەتى سەربەخۇ، دىسانەوە دەبنەوە ھۆى لە بىرچۇون و نەمانى گەلىكى كۆلەنەدەن.

ئاخافتن لە سەر دووبارە ڇيانەوە بايەخدان بە ھەستى نەتەوايەتى و بەزىزەخانىن بىرۇباوەرى كوردايەتى و خۇرەگىرى رووبەرۇي ھەر رەقچ بېشەتىك كە مەبەستى لەرەگ بىنېرىكىدى ھەستى نەتەوايەتى بېت پېخۇشكەرە بۆ يادكىرىنەوە پېرسىكى سەير كە بە گۈيماندا بېت و لە خۆمان دەپىرىسىن، ئايا جىاوازى ھەستى نەتەوايەتى و پېنناسەي كوردايەتى لە نىوان كوردانى ھەر چوار پارچەكەدا ھەيە؟ ئايا مەرۆقى كوردى پارچەيەك لە كوردوستانى گەورەدا ھەستى نەتەوايەتى لە پارچەيەكى دى كوردوستانى دابەشىكراودا ھەيە؟ ئايا هىچ پارتىكى كوردوستانى لەوي كەيان كوردىتە؟ ئايا پەيرەو و پەرۇگرامى پارتە كوردوستانىيەكان ھەر وەك يەك نىن و پاش و پېش خراون؟ و ئايا.....

سەرەرای شىكتى پارتە سىاسىيەكانى كوردوستان لە پېكەيتانى دەولەتىك و حکومەتىك كە پايەكانى نەخش كرابىن لەسەر بىنەما دېمۇكراtie كان و بە بىرۇاوه باوەريان ھېنابىت بە دۆزى ئىستى كەلى كوردو بايەخى تەواويان دابىت بە بارى ھەستى نەتەوايەتى ياخود بەلای كەمەوە دارېزىرانىك نۇوسرابىتەوە لە سەر شوناسنامەو پسولەيەكى سەر بە ناسنامەي نەتەوايەتى يان مىزۇوېي ئەم نەتەوەيە، بەردەۋام خوازىيارو مەرۆفە ناسراوەكانى سەر بە ھەلگرى ماشخەلە كوردايەتىكەن تۆمەتى نە بۇونى ھەستى نەتەوايەتى كوردى بە سىاسەتى رۆمانسى كوردى دەبەستنەوە. سەرەرای بە شەرعى بۇون يان بە ناشەرعى بۇونى ئەو نىمچە حکومەتە دەبىت ھەولى بى پايان بىرىت كە لەو نەخۇشىي خۇ بىپارېزىت كە ناسنامەي مەرۆقى كوردىان بە گىردىانى خەلکانىك داوه بە مەرجىك پېشتر بىزەنرىت كە ئايا ئەم خەلکانە سەر بە كام نەتەوە تايەو تىرەو ھۆزىن، بەلام وەك ئاشكرايە دەسەلاتداران تاواھو ئەورۇش ھەر شەھەستيان خواردو لە پەرەرەدەكىدى مەرۆقىكى ساكارى كوردى بەستراو بە نەتەوەيەكەوە كە نەتەوەيە كورده، نەك خۆى ھەلۋاسىبىت بە تىرەو ھۆزىكەوە، ئەم كارە تا ئەورۇش ھەر بەردەۋامە ئەوپىش تەنها بۆ ھېنانە دى پارووېك نان كە لە ناوهەرەكدا پاشماوهى دەسەلاتدارانى بى شەرعىيەتن. ئەم حکومەتە بىگۇمان پاشەرۇزەكەي لەگەل رۇخانىنى حکومەتى بەغدادا دەرەخىت، لەوە ترسناكتەر ھەلگىرسان و تەشەنە كەنلى بىراکۇزىيە، كە لە ئەنجامى شىكت خواردىنى سىاسى دىتە مەيدانەوە دووبارە مىزۇو لەپەرە خۇيناوېكانى خۆى بە خوین دەنۈوسىتەوە. ياخود كۆتاپىيەكەي بەپېچەوانەو دەبىت كە ئەوپىش ترسى بە سىاسەت تىرەگەپىتىه و خۆى لە بەرگى

به رژه‌وهندی بنه‌ماله و هوزه‌وه دهشاریته‌وه، بهو شیوه‌هیش مافی تاکی کومه‌لگا پیشیل دهکریت و به رژه‌وهندی تاکی بنه‌ماله به‌ره له به رژه‌وهندیه گشتیه‌کانی میله‌ت خوی دهنوینیت، له دهمه‌دا تنه‌ها ئه و تاکانه به رژه‌وهندیه کانیان به ره‌وپیش دهروات که سه‌ر به بنه‌ماله‌ی دهسه‌لاتدار بن.

دوابه دواي ئەو کاره ساتاه ش دژوارى و خۆکوتىنى دەولەتە دەرەكىھە كان سەرەھ لدە قورتىن و ئەو دژايە تىھى ئەو دەولۇ تانە بەپىرى دەبەن دەبنە هوئى هەلگىرسانى شەپى ھۆزايەتى لە نىتو ئەو حومەتەي كە تازە نينوکى دەركىدوھ. ئەو گومانانەي باسى لىيۇھ دەكەين ناتوانىن بلېتىن كە بەلگەن بق خۆسەپاندى دەولەتى كوردى، داکۆكىيە سەرەكىھە كە دەگەرىتىھە و بق بون و نەبۇنى دەولەتىكى بە ناوى كوردوستانە و جيانە كردنە وەي نەتەوايەتى كورده كە لەسەر بناگەيەكى رۆشنبىرانە بىنات نرابىت و رىگە خوشكەرە كەشى دەبىت لەلايەن دەسەلەتدارانە و سەرەپلىقەنارابىت و بەيارمەتى ئەو پارتانە بوبىت كە نەتەوهە كە خۇيان خۇش بوبىت و رۆشنبىرە نووسەرە كانىش پالپىشتنى لېكىرىدىت، بەو شىوه يە مىزۇويەكى رۇوناكى نەتەوايەتى كوردى سەرەھ لدە قورتىنیت و دەولەتىك پېك دېت كە تاكە كانى يەكە بە يەكە لە ڙىئر رۆشنايى نەتەوايەتى گەورە بىن. ئەم دەولەتە لە مىزۇوى تازىدا دەنسىرىتە و، هەر مىللەتىك خولىاي بەدوا كەوتنى ناوداران و ناسو و ناتۇرە كەۋىت و دەسەلەتدارانىش سىياسەتى رۇمانسى تاكاپەرسىتى بەپىوه بېن بىكىمان ئامانجە كەى تەنها رۇوخاندەنە و بەس، گومان لە وهىشدا نبا كە سەرمایدە دارانىش هەر بەرچەنە كانىيان دەپارىززىت و تاكە پەرسىتە كانىش وەكى باي بى باران شانى پيا دەكەن و هەلدىن.

خۆ ئەگەر بىت و باس لە دەولەمەنلىرىن و سەرمایىه دارلىرىن و بەھېزىتىرىن دەولەت جىهانى ئەھەر بىكەيىن كە بە ئەمەرىكا ناسراوه، لەسەر بىناغەي نەتەۋايىھى تى و يەك تىرىھىي هەر لە سەرەتاوه دانەمەزراوه. ھەرچى لە بوارى نەتەۋى كوردىشىدا ھەيە زۆر خويايىھ كە ئەم رەپورەوھ سىاسىيە گەلى كورد ناگىرىتەوھ و ئىستاش لە بازنه داخراوه كەي خۆيدا دەخولىتەوھ يان ھەر بەجارىك وەستاوه. ھىچ كاتىك بوارىك ھەلنىھەكەوتەوھ كە دەولەتىكى نەتەۋەيى كوردى پىك بىت. بىگۇمان لە نىو پىرسى نىيۇدەولەتىشىدا ئەم نارەوايىھ بە كارىكى شەرعى ناوابراوه، كەچى لەپاستىدا بچوكتىرىن ماف چىھ ئەۋىشى لى راپىچكراوه. بەم شىۋەيە ئەم نەتەۋەيە وەك نەتەۋەيەكى ئايدۇلۇزىكى سەر بە رۇشنىبىرى نەتەۋەيى ماۋەتەوھ كە دەتوانرىت بوتىرىت نىزدىكە لە بۇونيان وەك نەتەۋەيەكى لىتك دابراو.

به لام مخابن ئه و نه ته و هي كه له رواله تدا ده بيت دهولهت ياخود حکومهت پهره به هه سته نه ته وايه تي كان
بدات و زياتر هه مولى بعونى ميلله ته كه بع گشت جيها بگه يه نيت و ئاسانكارى زياتر به داموده زگا
پوشنبيريه كان بره خسینيت لەم حکومه ته فريكه به تا ئىستاش نه بىزراوه، ئه و هى ميللهت به ئاشكرا بقى
دهركه و توه كه هه ول و ته قه لاي ئه م حکومه ته لاوازه ته نها بقى دابين كردنى به رژه و هندىه تاكىه كانه و هر همان
خه لakanىك لىي دەخون كه چلاكا خواردنian كردۇو بع پىشە، كەچى دەبوايە دەسى لە تداران تا پىيان بکرابا يە لە
گشت بوازو لايەنە كانى رامىارى و ئابورى و بەرنامەي خويىندى گشتى و رەسمى و چاپىخشاندە و هو
نوسيئە و هو پەرتوكە مىزوييە كان كه باس لە يەك نه ته و هو يەكىرىتى كوردى دەكتات زياتر خەم خورى بونا يە،
به لام بە گشتى خويىايە هەر حکومه تىك ناشەرعى بىت، ئه و اه لە دەستتىت هەر با ناو بع دامە زراندى
داموده زگايەك كە سەر بە خۆى بن و شوناسنامەي كوردايەتى بەرهە سیاسى رۆمانسىيەت و كولتورو
دابونەريتىه كوردييە كان بگەرپىنيتە و بقى زەمانى دېرىنى بەر لە گۆتى و كاردۆخى و ميديا كانه و، ئه و اه تەنها
مە بە سەتىان پېكھستە و هو پىاوانى خۆيانەو لە خشتە بىردى ميللهتى كۆلەوارن و بەرهە كۆنە پەرسەتىو
ماستا و چىتى و پارە خواردنى بە روپومى ميللهتن، هەر خۆشيان هۆشيارانە دەزانن چۈن لە تەزوی كوردايەتى
ئه و كە لە بە لەنگازە بىدن و بە حۆ، دەناو، دەرسنک او و و بە دەدومام بە، دەنگەن دەنگەن، خۆيان دەن، دەن.

ئەگەر بىت و حومەتى كوردوستان سەركەن توبىت لە پەروەردە كىرىنى مىللاھتىكى رۇشنبىر و تىكەيىشتوو سەر بە شارستانىيەتى و ئالاھىلگىرى راستەقينەي ديمۆكراتى و دوور لە كاسايىتى و بنهماڭلىي عاشايەر گەريتى و

باوه‌پی ته‌واوی به گشت چینه‌کانی خه‌لکان بیت و مافی مرؤفی تیا به‌نرخ هه‌هه‌لسانگانبیت و له هه‌ستی نه‌ته‌وایه‌تی کوردان که‌م نه‌کاته‌وه‌و باوه‌پی به تاکی سیاسی و سیاسه‌تی رومانسی نه‌بیت که ده‌گایه‌که بو زامنکردنی ژیان دژ به کونه‌په‌رسنی و به هیچ شیوه‌یه‌ک نه‌به‌سترابیت‌هه‌و به ده‌سنه‌لات و تایفه‌و تیره‌وه‌ه‌و له‌وانه‌یه سه‌ردده‌میک بیت حکومه‌ت سه‌رکه‌وتوبیت له هه‌لسانگاندنسی نیوان نه‌ته‌وایه‌تی کوردي و روشنبیریتیه‌وه‌، که زورینه‌ی زوری میله‌تی کورد خوبان له و چوارچیوه‌ی نه‌ته‌وایه‌تیه‌وه‌ ده‌بیننه‌وه‌ که له نیو ده‌وله‌تیکی نه‌ته‌وایه‌تی کوردیدا ژیان به‌سهر به‌رن، ئه‌مه له لایه‌که‌وه‌ و له لایه‌کی تریشنه‌وه نه‌ته‌وه‌یه‌کی به په‌سمی و ناسراوی سیاسی دامه‌زرابیت که له سه‌ر بناغه‌ی مافی مرؤقدا هه‌لچنراابت و له نیو یه‌ک ده‌وله‌تی سه‌ره‌به‌خودا ئازادانه بیرورایان ده‌برین، له و ده‌مه‌شدا کومه‌لگایه‌کی مه‌ده‌نی له ناوخو پیک دیت و نه‌ته‌وه‌یه‌کی مه‌زنیش له ده‌ره‌وه‌ی چوارچیوه‌هه‌که سه‌ر هه‌لدتیت. یه‌ک له و هویانه‌ی که تا وه‌کو ئیستاش حکومه‌ت تایادا سه‌رنه‌که‌وتوه مه‌سه‌له‌ی "نه‌ته‌وایه‌تیه" که تاو ئه‌وروچش بایه‌خی پینه‌دراوه و شکستیه سیاسیه‌کانی بیباکانه شی نه‌کراوه‌ت‌وه‌، جا ئه‌و بابه‌ت‌هه‌تاوه‌کو ئه‌وروچش وه‌ک خوی ماوه‌ت‌وه‌، واته له نیوان بونی نه‌ته‌وه‌یه کورد و به‌ریوه‌بردنی سیاسه‌تی چه‌وه‌تیه، وه‌هه‌روه‌ها خوناسینی ده‌سنه‌لات به خودی خوی نه‌ته‌وه‌یه کورد و پیشیلکردنی لایه‌نه جوداکانی دی کومه‌لن.

له و بارودوخه‌ی ئه‌وروچدا، به نه‌بوئی نه‌ته‌وه‌یه‌کی مه‌زن و گورینی بیری نه‌ته‌وایه‌تی بو جیگریکی ناشه‌رعی تائیفی سه‌ر به تیره‌یه‌کی باوه‌ربو به سیاسه‌تیکی دورو له راستیه‌وه‌، واي له باره‌که کردوه که نه‌کریت هه‌لسوکه‌وتتیکی کاریگه‌ر بکریت به‌لکو هه‌ولوت‌هه‌قاه‌لای ده‌سنه‌لات باره‌که‌ی شاره‌زايانه به‌ره و سوژیکی عه‌شایه‌ری رومانسی بردوه، ئه‌م بوچونه حوكمیکی شیکراوه نیه به‌لکو بگره باریکی سیاسیه‌و به‌س.

میله‌تی کورد به‌ر له قۇناغى دروست بولونی نه‌ته‌وه‌یه‌ک پیداویستیه‌کی کارمه‌ندانه‌ی سیاسه‌تیکی هیزایانه‌ی هه‌یه بو یه‌کخستنی گشت چینه‌کانی خه‌لکانی کوردوستان، ئه‌ویش هه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه‌یه که دابه‌ش نه‌بیت به‌سهر تیره‌و تائیفه‌و هۆزدا، به‌لکو ئه‌م نه‌ته‌وه‌یه له یه‌ک ره‌چه‌لکه و دابونه‌ریت و زمانه‌وه پیک هاتون، جفاکیکی سیاسیه، بوچونی نه‌ته‌وه‌یه‌که بو پیشـقـهـچـونـی سیاسهـتـیـکـ کـهـ مـیـژـوـوـهـ نـوـیـهـکـیـ دـیـزـهـمـانـهـکـیـ ده‌ر و خـیـنـیـتـ...ـبـهـ پـیـنـاسـهـیـشـ بـیـتـ هـیـچـ مـیـلـلـهـتـیـکـ بـهـ بـیـ بـوـونـیـ رـوـمـانـسـیـهـتـ لـهـ مـیـژـوـداـ نـیـهـ.

نه‌ته‌وه‌ی کورد حاله‌تیکی رومانسی نیه به‌لکو پیویستیه‌کی کارمه‌ندانه‌ی پراگماتیکیه، نه‌ک ته‌نها بو گه‌یشتن به کومه‌لگایه‌کی پیشـقـهـچـوـ کـهـ مرـوـقـهـکـانـیـ خـوـیـانـ سـهـرـفـراـزـانـهـ تـیـادـاـ بـیـبـنـنـهـوـهـ، بهـلـکـوـ پـیـدـانـیـ پـسـولـهـیـکـیـ رـوـشـنـبـیـرـانـنـهـشـهـ کـهـ گـشتـ تـیرـهـکـانـیـ کـورـدوـسـتـنـیـ تـیـادـاـ بـهـ خـوـوـهـ گـرـیدـرـابـیـتـ. کـهـ بـیـگـومـانـ ئـهـوهـیـ شـایـهـسـتـهـیـ دـهـبـیـتـ خـهـلـکـانـ بـهـ حـوـکـمـیـ بـوـنـیـ سـیـاسـیـ خـوـیـانـهـلـبـهـسـهـنـگـیـنـدـرـینـ.

هه‌رچه‌نده ئه‌گه‌ر بیت و ده‌وله‌تیکی کوردی له سه‌ر ئه‌و بناغه‌یه دانه‌مه‌زربیت له کاتی ئیستادا. هاولاتیه کورده‌کانی نیو پارچ دابه‌شکراوه‌کانی کوردوستان ناتوانن بو دامه‌زراندنی بناغه‌ی نه‌ته‌وه‌یه کی یه‌ک پارچه‌یی کوردوستان خویان به دووره‌په‌ریز بیبنن، چى نالیت له پاشه‌رۆژدا هه‌ر چوار پارچه‌ی کوردوستان له دامه‌زراندنی یه‌کیتیه که وه‌ک یه‌کیتی ئه‌وروپا خویان نابیننه‌وه. ئه‌م یه‌کگرتنه بگره گه‌لیک به‌هیزتر ده‌بیت له یه‌کیتی ئه‌وروپا، چونکه ئیمه یه‌ک زمان و یه‌ک دابونه‌ریتمان هه‌یه. دروست بولونی ده‌وله‌تی کوردی بیشه‌ک خه‌یال نیه، چونکه خو ته‌نها به‌ر له 100 ساله زورینه‌ی ده‌وله‌تانی ئه‌وروپی توانيویانه وولاتیکی سه‌ر به‌خو بخویان پیکبینن، ئه‌ویش دوابه‌دوای شه‌روکوشتاریکی زور بوه. هه‌ر له‌به‌ر ئه‌وه‌شـهـ گـهـلـیـکـ پـیـوـیـسـتـهـ چـهـنـدـ رـیـکـخـراـوـ وـ چـهـنـدـ پـارـتـیـکـیـ نـهـتـهـواـیـهـتـیـ پـیـکـ بـیـتـ کـهـ دـانـ بـهـوـدـاـ بـیـنـ کـورـدوـسـتـانـ هـهـ دـهـبـیـتـ بـیـتـ بهـ دـهـولـهـتـ، هـهـرـ ئـهـوـ پـارـتـانـهـشـ دـهـبـنـهـ هـوـیـ یـهـکـخـستـنـیـ رـیـزـهـکـانـیـ گـهـلـ وـ دـهـتوـانـ بـزـوـتـنـهـوـهـ پـیـشـکـهـوـتـوـخـواـزـهـکـانـ یـهـکـبـخـنـ، هـهـرـ ئـهـوـ وـانـیـشـ دـهـبـنـهـ هـوـیـ لـهـنـاـوـبـرـدـنـیـ بـیـرـوـ ئـایـدـلـوـزـیـایـ کـوـنـهـپـهـرـسـتـانـهـیـ عـهـشـایـهـرـیـوـ دـهـسـتـهـلـاـتـگـرـتـنـیـ یـهـکـ بنـهـمـالـهـبـیـوـ خـیـرـوـخـیـرـاتـیـ مـیـلـلـهـتـ بـهـوـ شـیـوـهـیـ کـهـ ئـهـورـ وـ دـهـبـیـنـنـیـنـ بـهـ سـهـرـ دـامـوـ دـهـزـگـاـ کـوـنـهـپـهـرـسـتـهـکـانـ وـ مـاسـتـاوـچـیـ وـ کـاسـهـلـیـسـهـکـانـ وـاـ بـهـ فـیـرـوـ نـاـجـیـتـ وـ بـهـ ئـاوـ نـاـدـرـیـتـ، گـهـنـدـهـلـانـ هـانـ نـاـدـرـیـنـ بـوـ یـهـکـ خـسـتـنـیـ یـهـکـ

دهنگی گهنده‌لیتیو و چهته‌یی کردنی بهردده‌هام.

بیگومان کاری ئه‌و پارته کوردپه‌روه رانه ته‌نها ئه‌وه نابیت که ههستن به بلاوکردن‌وهی ئامۆڭگاری و رۆشتنبیریتی. له میئژوی نزیکدا زۆر جار ئەم پارت و پیکخراوه کوردپه‌روه رانه بە داخه‌وه رۆشتنبیره کانیان دوا نه‌کە و تبون، جا ههربویه پیویسته لهسەريان که میللەت ھوشیار کەن‌وه بەرهو گرتني رېگای دیموکراتی.

دهتوانین بلیین که نه‌ته‌وايیه‌تى بازدانیتکه بە سەرگەرانه‌وهیکی رۆشتنبیریتی بەرهو ئایدۇلۇزیایەکی سەرەکی سیاسى. بزوتنه‌وهیکی ناوه‌پکانه‌یه لە وولاتانه‌وه سەريانه‌لەپیناوه کە لە سەرمایه‌داریتیه‌وه دوور بیوون، جا هەربویه بىرى نه‌ته‌وايیه‌تى جىگەی کارىگەری زەقى رۆمانسىيەتى میللەتی گرتەوه. لەگەل درووست بیوونی رۆمانسىيەتى سیاسى ئایدۇلۇزیای پەرسەتنى تاک ناسنانەمی نه‌ته‌وايیه‌تى و خۆدۇزینه‌وهی سیاسى بىكھاتن. دواي ئه‌وهش وەک سەربازىك گویدارى تەواویان بۇ تاکە نەفەرى پەرسەتسراو رادەگرت، ئه‌ویش هەر بۇ ئه‌وهی ئه‌وه سەرمایه‌داریتیه‌ی کە هەندىك خەلکان لە دەستیان دابو بە شیوه‌یه مافى خۆیان بىستىنەوه، ئەم جۆرە رۆمانسىيەتە کاتى خۆشى لە ئىتالىياو ئەلمانیا و پۇلەندىاو رووسیاشا هەر ھەبۇون، بەلام لەھەمان کاتىشدا ھەندىك رېزىميان لى پېكھات کە لە خۆیان خراپتەر ھەنېبۇو.

ھىچ دەرفەتىك بۇ میللەتى كورد نەروخسا بۇ گەيشتن کە بتوانن وەک میللەتانى جىھان خۆیان بىزگاركەن لەم قۇناغانه دزوارە، بەلام وا دەردەکەويت کە نه‌ته‌وهی کورد بە گشتى زۆر کارى تىكراوه لەلايمىن رووداوه‌کانى نىيۇ دەولەتانى دەرپەشىتىان و وولاتانى دوور لە سەننورى جوغرافى خۆشىان، ھەر وەک رۆمانسىيەتى نه‌ته‌وهی ئەلمانى و ئىتالى، کارىگەریکەن لە میئۇودا وا دەردەکەون کە كورد لاسايىكەر بۇونو بە شىوه‌ی گرتنى رېبى میللەتانى تر بەرهو پىكھستان و يەگىرنى و پەرسەندى زانستى ھەولىيان دابىت، ئەم بارەش لە تىرەيەكەوه بۇ يەكىكى دى جىاوازى زۆرى بوه، ئەویش بە بۇنەئى بۆچۈنە ئەو تىرانە رووبەرۇو داگىركەرانى وولاتانى عارەبى و فارسى و توركى، ھەرىكە لەوان پەيوەندىيە سیاسىيە کانیان بە يەك لە دەولەتانە بەستبۇوه.

پیویسته لهسەرمان کە ئەم جۆرە ئایدۇلۇزیانە تەقلەھەف نەكەين لە گەل ئەو خەلکانەی ھەولىيان داوه بۇ سووربۇن لە سەر بنەما نه‌ته‌وهیکان و پەرەروھد كردنى لاوان لە سەر بنەماي پېشکەوتىن و رۆشتنبیرى و ھەلسوكەوتى ئەخلاقى، بە مەرجىك ماوه بىدىرىت بە لاوان کە مانا بەزەکانى ژيان بىزانن و لە سیاسى رۆمانسىي و تاکە دەسەلات پەرسەتى و خۇ بپارىزىن و پىداویستىيەکانى يەكىتى نىيۇ خەلکانى نه‌ته‌وهىكەيان بتوانن لە يەك جودا بکەنەوه. نەبۇنى ئەو بۆچۈنائە لە نىيۇ دامودەزگا حکومىيە کاندا نەك تەنها بۇونە بە روخاندىنى پىتاسەى نه‌ته‌وايیتى، بەلکو کارىگەریشە لهسەر بۆچۈنە ئەخلاقىيەکانى نىيوان ھەندىك لە رۆشتنبیران لە رۆزانى ئەورۆماندا كە لە پاشەرۇزىدا دەبىتە ھۆى نەمانى بىرى نه‌ته‌وايیتى لە نىيۇ بىنەچەو نەھە تازەکاندا. ھەندىك لە رۆشتنبیران بويىرانه توپىويانە حالى كۆمەلگاى كوردى و دۆزھى تائىفيو تىرەيى شى بکەنەوه، بە باوهى ئەوان گەلەتكە لەو کارەساتانەي کە هەتاوهى ئەورۇش خۆى دووبارە دەكتاتەوه، دوا كەوتلى خەلکانىكى بە ناو رۆشتنبىرەن كە بە دواي چەند ناوابىكى دىيارىكراو لە نىيۇ كۆمەلگادا خۆيان ھەلۋاسىيە و ھەرددەم شتايىشيان بۇ دەكەن و لە پروپاگەندە بلاوکردنەوه شىتىكى كە نازانن، جگە لەوهش رۆشتنبىرە بەرژەوەندى پەرسەتەكان لە پىنایاپى لوپا پارەدا ئاماھەن خۆشەۋىستىن بەھاين ژيانىشيان بۇ بفرۇشىن و ھەمېشە لە تەقەلادان بۇ گەرانەوهى دېرۇكە تراڙىدىيەکانى جاران و پالپىشى لە رۆمانسى سیاسى تاکە پەرسەتى دەكەن، ھەرچەندە لە ناوه‌پکەوه زۆر باش دەزانن كە ئەوه لە زيان زىاتر ناگەپىتەوه بۇ میللەتەكەيان. بلا ئەو نىمچە رۆشتنبىرانه زەمانى ماركسىيەتىان بىر نەچىتەوه کە مانەوهيان لەسەر حۆكمى دىكتاتۆرى بوبە ھۆى روخاندىنى خۇدى خۆى ئىنسان و بە رەفتارو ھەلسوكەوتى ئازاردانى مەرقۇي تىكەيىشتو و ئازادو رۆشتنبىر، توانىيان بەھۆى بەگەرکەن دەرپەشىرە سیاسىيە کانیان چەندىن دىكتاتۆرى خويىنمىز دروست بکەن، ھەرەھا بە ناواو و ناوه‌پک زۆرەي زۆرى رۆشتنبىرە نەتەوه پەرسەتەكانىان كرد بە خۆفرۇش و نەزەاد پەرسەت و قىسەي ترى

لەو بابەتە، ئەمانە تەنھا چەند نمونەيەكىن، دوژمنانى نەتەوەپەرستانى كوردى تا بلىيى زۆرن، بە تايىەتى چىكاوخۇران و تىرەچىان و تاك پەرستان، بە لاي ئەوانەوە هەولۇدان بەرەو پېشىكەوتىن و فيكىرى ئازاد دىز بە نەتەوەي كوردىن، چۆنكە بەو شىيوه يە تەنھا بەرژەوەندىيەكانيان تەسكتى دەبىتەوە، ئەوان ھەردەم لايمەنگرى تاكپەرستى رۆمانسى سىاسىين، و باودەكاني تر ھەر ھەمويان لە ھىچەوە ھاتون.

بارزان شوان

سويد

200709

uvnbas@hotmail.com